

UCHWAŁA NR XLVII/239/2022
RADY MIEJSKIEJ DOBRZYŃ NAD WISŁĄ

z dnia 26 lipca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2022-2026

Na podstawie art. 7 ust. 1 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 1005 i 1079) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2022-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą oraz podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

inż. Krzysztof Pryciak

Załącznik do Uchwały Nr XLVII/239/2022

Rady Miejskiej Dobrzyń nad Wisłą

z dnia 26 lipca 2022 roku

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY DOBRZYŃ NAD WISŁĄ
NA LATA 2022-2026**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE	3
3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU	4
4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	6
5. ADRESACI PROGRAMU	7
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	8
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	10
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	10
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY.....	17
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE.....	22
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY.....	22
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	22
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM.....	28
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	30
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	33
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	33
III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	38
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	38
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	39
IV. REALIZACJA PROGRAMU	46
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	46
2. MONITORING I EWALUACJA.....	46
3. FINANSOWANIE	47
SPIS TABEL I WYKRESÓW	48

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje	formy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są

osoby niepełnosprawne i ludzie starsi. Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest **wyuczona bezradność**. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy w rodzinie ujawniają, że w 2021 r. liczba ofiar przemocy domowej kształtowała się na poziomie 75 761 osób (w tym 55 112 to kobiety, 9 520 to dzieci i młodzież do 18. roku życia, a 11 129 to mężczyźni). Szczegółowe dane za rok 2021 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2021

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty”	64 250 (w tym 53 985 wszczynających procedurę i 10 265 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
ogólna liczba ofiar przemocy	75 761
liczba ofiar – kobiet	55 112
liczba ofiar – mężczyzn	9 520

liczba ofiar – małoletnich	11 129
ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	64 846
liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 173
liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	58 349
liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	324
ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	33 622
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 831
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	31 769
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	22
liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	345

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/137709,Przemoc-w-rodzinie.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. **Przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków**, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doświadczających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniają współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy w rodzinie. Świadczą o tym nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy w rodzinie, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” jest oceniane pozytywnie i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź przynajmniej częściowo rozwiązuje problem.

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Zadaniem Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.);

2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
5. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 nr 209 poz. 1245);
6. uchwała nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (M.P. 2021 poz. 1204);
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2022-2028.

5. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2022-2026 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

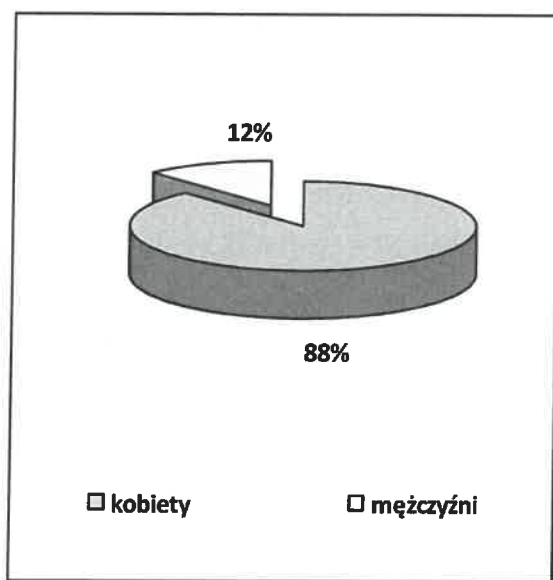

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

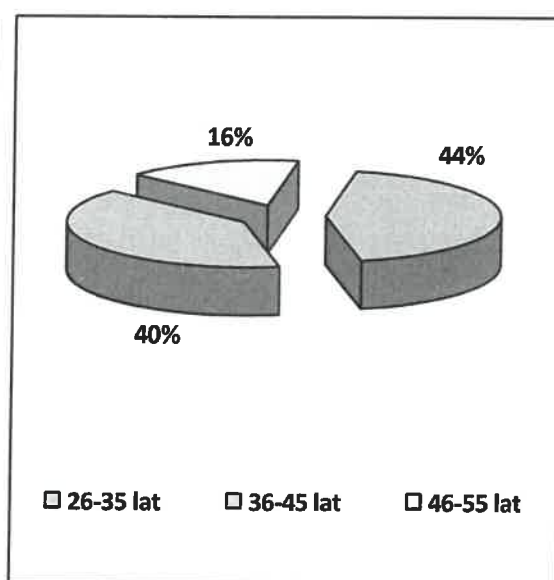
Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyń nad Wisłą została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty. Do analizy przedłożono 25 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 5 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy oraz 68 ankiet skierowanych do uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 88% stanowiły kobiety, a 12% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 26-35 lat (44%) i 36-45 lat (40%). Mniej licznie reprezentowana była grupa wiekowa 46-55 lat (16%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (76%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 4 do 37 lat (24%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (48%), a kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (24%) i zasadniczym zawodowym (16%) oraz gimnazjalnym (12%).

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 68 uczniów ze szkoły podstawowej i ponadpodstawowej z terenu gminy, z czego 56% stanowiły kobiety, a 44% mężczyźni. Uczniowie w wieku 13 lat stanowili 30% uczestników, uczniowie w wieku 14 lat stanowili 50% uczestników badania, 8% tej próby stanowili uczniowie w wieku 15 lat, natomiast 12% tej próby stanowili uczniowie w wieku 15 lat.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Dobrzyń nad Wisłą jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie lipnowskim. Siedzibą władz gminy jest położone na prawym brzegu Wisły, w pobliżu Włocławka i Zbiornika Włocławskiego, miasto Dobrzyń nad Wisłą. Na terenie gminy jest 31 miejscowości, a jej strukturę administracyjną tworzą 24 jednostki pomocnicze – sołectwa. Powierzchnia gminy wynosi 115,4 km², z czego 5,5 km zajmuje miasto, a pozostałe 109,9 km to tereny wiejskie.

Gmina ma charakter rolniczy. Gospodarka rolna opiera się głównie na rolnictwie indywidualnym. Użytki rolne zajmują około 83% powierzchni gminy, a gleby zaliczane są na ogół do wysokich klas jakościowych. W produkcji rolniczej przeważa uprawa zbóż, a w produkcji zwierzęcej hodowla trzody chlewnej i drobiu.

Z końcem 2020 r. gmina liczyła ogółem 7 600 mieszkańców, w tym 3 810 kobiet, które stanowiły 50,1% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 66 osób na 1 km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców ogółem	7 677	7 645	7 600
w tym kobiet	3 855	3 825	3 810

Dane Urzędu Miasta i-Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 426	1 421	1 408
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 924	4 850	4 781
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 327	1 374	1 411

Dane Urzędu Miasta i-Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

W 2020 r. w zasobach gminy Dobrzyń nad Wisłą znajdowało się 95 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 3 494,58 m². Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2020 r. gmina dysponowała 7 takimi lokalami o łącznej powierzchni 309,65 m².

W roku szkolnym 2020/2021 w gminie funkcjonowało: 6 placówek wychowania przedszkolnego, 4 szkoły podstawowe oraz 1 szkoła ponadpodstawowa.

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Dobrzyńskiego Domu Kultury „Żak” oraz Biblioteki Publicznej w Dobrzyniu nad Wisłą, które zajmują się upowszechnianiem kultury, organizacją imprez gminnych oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w 3 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. W gminie działają 2 apteki.

W latach 2018-2020 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 11,3%, 9,8% i 10,6%. Stopa bezrobocia w powiecie w tym samym rozpatrywanym okresie wynosiła 17,0%, 15,4% i 15,9%.

Według danych statystycznych GUS-u na koniec 2020 r. na terenie gminy funkcjonowały 483 podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze budownictwa, a także handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Dobrzyń nad Wisłą. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2018-2020 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy.

Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Miasta i Gminy	ul. Szkolna 1, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
2.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
4.	Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
5.	Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie	
6.	Posterunek Policji	ul. Szkolna 26, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Urząd Miasta i Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Miejska. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyń nad Wisłą w latach 2018-2020.

Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2018-2020

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	118 034,32	102 549,23	105 753,61

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020 ulegały wahaniom (z 118 034,32 zł w 2018 r., poprzez 102 549,23 zł do 105 753,61 zł w 2020 r.).

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów	101 956,00	77 907,31	93 434,92

alkoholowych			
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	4 595,00	4 147,78	2 795,53
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	12 420,00	12 420,00	16 020,00
razem	118 971,00	94 475,09	112 250,45

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Środki przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie ulegały wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu. Największe kwoty w latach 2018-2020 wydatkowano na walkę z alkoholizmem, znacznie mniejsze na przeciwdziałanie narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni **Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z terenu gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie i składa w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa, prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych.

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowała się z 2 osobami dotkniętymi przemocą w 2018 r., z 4 osobami w 2019 r. i 1 osobą w 2020 r. W analizowanym okresie MGKRPA nie złożyła żadnego zawiadomienia do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie. Wybrane dane porównawcze dotyczące działalności Komisji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Działalność MGKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MGKRPA	2	4	1
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym MGKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	-	-	-

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą.

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Dobrzyń nad Wisłą przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu

odwykowemu. W latach 2018-2020 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 83 rozmowy motywujące oraz skierowali do sądu 2 wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Działalność MGKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi MGKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	45	25	13
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MGKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	2	0

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie konkursów, spektakli, wycieczek, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów i przedsięwzięć profilaktycznych, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień (plakaty, broszury i ulotki).

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób uwięzionych w przemoc. Placówka odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach działalności Punktu wsparcie w formie bezpłatnych konsultacji psychologicznych mogą otrzymać osoby doświadczające przemocy ze strony swoich uzależnionych od alkoholu partnerów. Działalność Punktu obejmuje:

- udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- udzielanie informacji na temat szkodliwości narkotyków i alkoholu,
- informowanie pacjentów o sposobach leczenia,
- wspieranie motywacji do leczenia,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,

- prowadzenie osobistych i grupowych programów terapii.

Utworzenie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem działania Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. W skład Zespołu wchodzi zwykle przedstawiciele Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i kuratorskiej służby sądowej.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,
- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjonowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy, oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ma na celu skupienie przedstawicieli wszystkich instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania mogą kompleksowo przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin, gdzie występuje zjawisko przemocy. Członkowie Zespołu zajmują się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy zajmującymi się problemem przemocy, podejmują w grupach roboczych indywidualną pracę z rodziną, w której istnieje przypuszczenie, że wystąpiła. Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobrzyniu nad Wisłą w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Dobrzyń nad Wisłą w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	9	15	15
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	13	26	15
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	22	28	13
w tym sporządzonych przez Policję	22	28	13
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	22	28	13
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	-	-	-
liczba spraw sądowych	-	-	-

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyń nad Wisłą.

W 2020 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyń nad Wisłą liczył 15 członków. W ciągu tego roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 15 spotkań grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 13 procedur „Niebieskie Karty” wśród rodzin z gminy, wszystkie zostały sporządzone przez Policję. W ramach działalności Zespołu prowadzono rozmowy ze sprawcami przemocy motywujące ich do podjęcia leczenia odwykowego oraz zachęcające do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, rodzinom z dysfunkcją przemocy zapewniano pomoc w formie pracy socjalnej, natomiast dzieci objęte zostały opieką pedagoga szkolnego. Ponadto rozpowszechniano na terenie gminy broszury, poradniki oraz plakaty i ulotki informacyjne dotyczące zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających wsparcia ofiarom przemocy.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego nie determinuje ani kontekst regionalny ani społeczny, dotyka on ludzi niezależnie od ich statusu i miejsca zamieszkania. Istotne jest więc dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych i osób starszych), adekwatnego do potrzeb i warunków miejscowych.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą**, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2020 r. MGOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 1 osobę w kadrze kierowniczej oraz 3 pracowników socjalnych. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2018-2020, zmniejszała się z roku na rok (z 995 w 2018 r. do 906 w 2020 r.). Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez MGOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem MGOPS-u w latach 2018-2020

liczba beneficjentów	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	995	951	906
liczba rodzin	662	634	567
liczba osób w rodzinach	1 574	1 487	1 322

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba rodzin, którym w latach 2018-2020 udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii, wzrastała i wynosiła odpowiednio: 46, 41 i 42 rodzin. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną rodzinom z powodu przemocy, to w 2019 r. były to 3 rodziny. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 12. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem MGOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2018-2020

rok	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania
2018	-	46	-	75
2019	3	41	13	62
2020	-	42	-	72

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Dobrzyń nad Wisłą mają zapewnioną opiekę w 3 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne – m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej oraz świetlice wiejskie.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Dobrzyń nad Wisłą objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Mickiewicza 58, 87-600 Lipno
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	pl. 11 Listopada 9, 87-600 Lipno
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Adama Mickiewicza 58, 87-600 Lipno
4.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Platanowa 1, 87-600 Lipno
5.	Sąd Rejonowy w Lipnie	ul. Piłsudskiego 15/17, 87-600 Lipno
6.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w sprawach karnych oraz rodzinnych i nieletnich	
7.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Stefana Okrzei 37, 87-600 Lipno
8.	Prokuratura Rejonowa	ul. Piłsudskiego 15/17, 87-600 Lipno

Dane: opracowanie własne.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy obsługuje Posterunek Policji w Dobrzyniu nad Wisłą Komendy Powiatowej Policji w Lipnie.

W 2020 r. na terenie gminy stwierdzono ogółem 165 przestępstw. Wśród nich dominowały przestępstwa przeciwko mieniu – 56 przypadków, przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – 33 przypadki.

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielić osobie pokrzywdzonej niezbędnej pomocy, w tym udzielić pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zorganizować pomoc medyczną;
- podjąć w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób dotkniętych przemocą, a wobec sprawcy przemocy zastosować odpowiednie procedury, np. użycie środków przymusu bezpośredniego czy zatrzymanie (agresywny sprawca);
- przeprowadzić ze sprawcą rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wezwać sprawcę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

- przeprowadzić na miejscu zdarzenia czynności w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podjąć działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, a w szczególności systematycznie składać wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;
- obligatoryjnie wdrożyć procedurę „Niebieskie Karty” i poinformować, gdzie można uzyskać profesjonalną, bezpłatną pomoc.

Z analizy danych przedstawionych przez Komendę Powiatową Policji w Lipnie odnoszących się do mieszkańców gminy wynika, że w 2020 r. na terenie gminy sporządzono 13 formularzy „Niebieskie Karty”. Wśród osób doświadczonych przemocą w rodzinie zdecydowanie przeważały kobiety. Ustalono, że w analizowanym czasie sprawcami przemocy byli przede wszystkim mężczyźni, w zdecydowanej większości pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba stwierdzonych faktów przemocy	b.d.	b.d.	b.d.
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	22	18	13
liczba osób doświadczonych przemocą w rodzinie	19	28	14
w tym kobiety	9	19	9
w tym mężczyźni	1	2	2
w tym nieletni	2	5	3
w tym osoby starsze	7	2	-
liczba sprawców przemocy w rodzinie	22	29	13
w tym kobiety	1	3	2
w tym mężczyźni	21	26	11
w tym nieletni	-	-	-
liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	9	8	1
w tym kobiety	-	-	-
w tym mężczyźni	9	8	1
w tym nieletni	-	-	-

Dane Komendy Powiatowej Policji w Lipnie Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują

sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc w rodzinie nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Sprawca może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Dobrzyń nad Wisłą rozstrzyga **Sąd Rejonowy w Lipnie**.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Lipnie. Z nadesłanej informacji wynika, iż w 2020 r. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych prowadził 11 dozorów orzeczonych wobec 11 osób, a Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich 1 sprawę (2 osoby) dotyczącą ograniczenia władzy rodzicielskiej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, sporządzanie „Niebieskich Kart”, doradztwo oraz pomoc specjalistyczna – psychologiczna i prawna.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipnie**. Do poradni zazwyczaj kierują nauczyciele z placówek oświatowych, którzy zauważyli u dzieci niepokojące objawy lub zachowania. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje

zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą w rodzinie lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 15. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą	54 253 05 06
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
3.	Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie	
4.	NZOZ „WU-MED.” Grochowski	54 252 16 83
5.	ARSMED Dobrzyń nad Wisłą	54 253 10 27
6.	Posterunek Policji w Dobrzyniu nad Wisłą	54 231 87 20
7.	Komenda Powiatowa Policji w Lipnie	47 753 82 00
8.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie	54 288 66 41
9.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipnie	54 287 24 92
10.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu	56 657 14 60
11.	Dyrektor Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin	24 262 66 22
12.	Diecezjalna Doradczyni Życia Rodzinnego	24 262 43 29
13.	STOP – telefon Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37
14.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”	801 120 002
15.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
16.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
17.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
18.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
19.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
20.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
21.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
22.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Centrum ITAKA	22 654 40 41

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego, dla którego umacnianie rodziny jest jednym z podstawowych zadań. Na terenie gminy Dobrzyń nad Wisłą w 2020 r. były 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Parafie rzymskokatolickie znajdujące się w gminie Dobrzyń nad Wisłą należą do dekanatu dobrzyńskiego diecezji płockiej. Dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2020 roku

dekanat	nazwa parafii	adres
dobrzyński	Parafia pw. Wniebowzięcia NMP	ul. Franciszkańska 15, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
	Parafia pw. św. Marii Magdaleny	Mokowo 17, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Grochowalsk 30, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Diecezjalne Duszpasterstwo Rodzin Kurii Biskupiej Diecezji Płockiej (ul. Tumską 3, 09-402 Płock) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

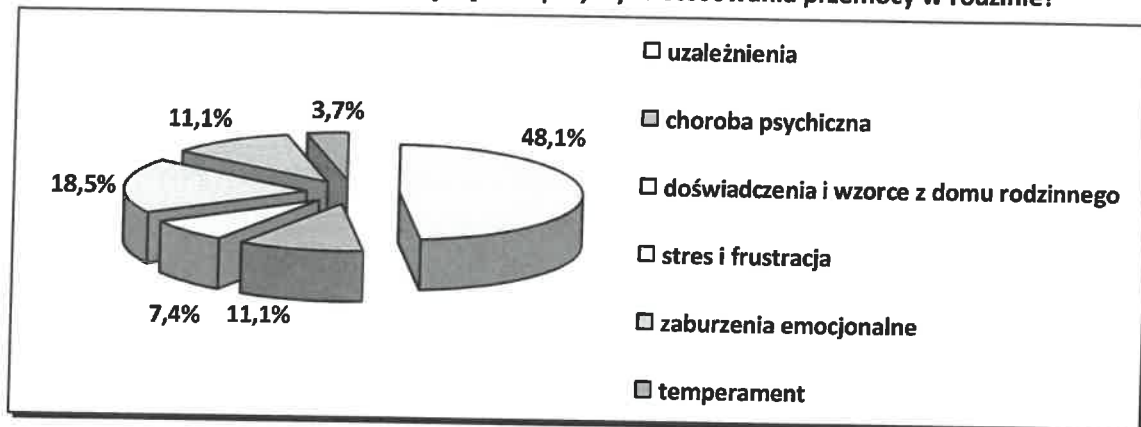
Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. dr Wojciech Kućko (e-mail: wojciewch.kucko@diecezjaplocka.pl, tel. 24 262 66 22), a diecezjalnego doradcy życia rodzinnego dr Witold Wybult (tel. 24 262 43 29). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyń nad Wisłą zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono 25 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności poproszono respondentów o wskazanie przyczyn stosowania przemocy w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

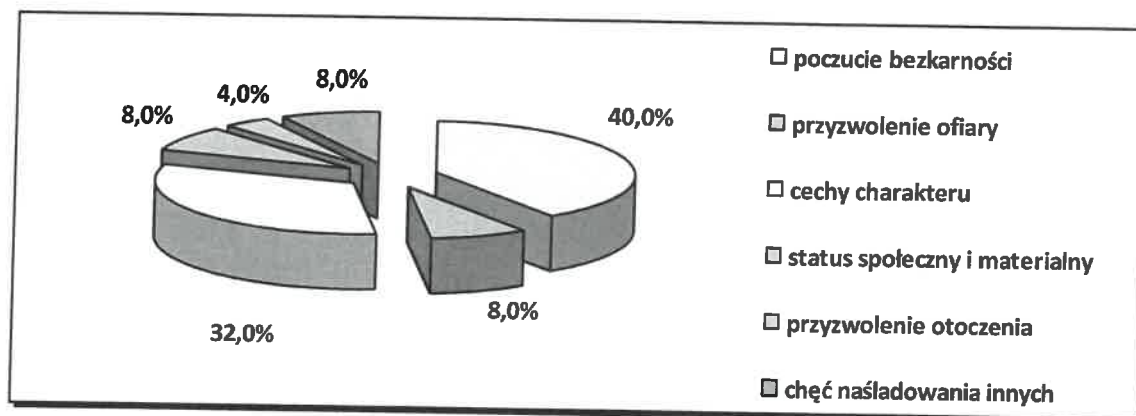

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie są uzależnienia (48,1%), stres i frustracja (18,5%), a także zaburzenia emocjonalne oraz choroba psychiczna (po 11,1%). W dalszej kolejności wymieniano doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (7,4%) oraz temperament (3,7%).

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

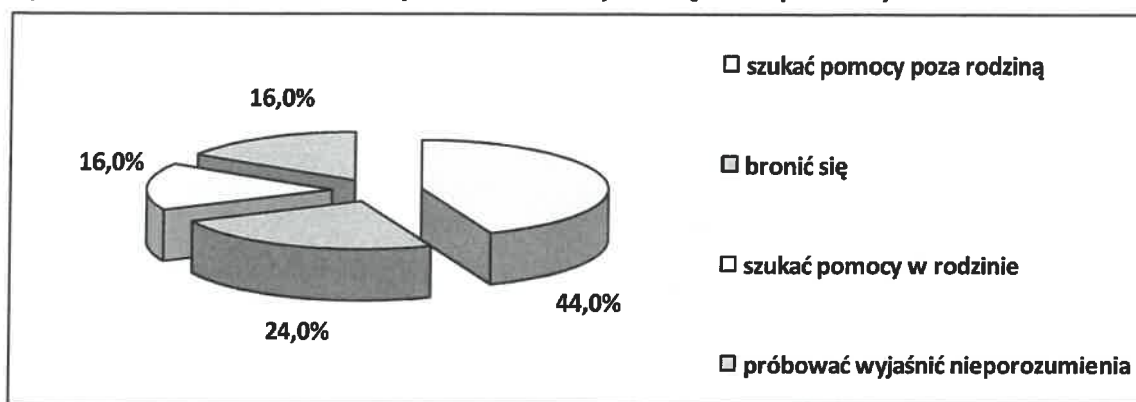

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie były: poczucie bezkarności (40%), cechy charakteru (32%), a także status społeczny i materialny, przyzwolenie ofiary oraz chęć naśladowania innych (po 8%). Wymieniono również przyzwolenie otoczenia (4%).

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?

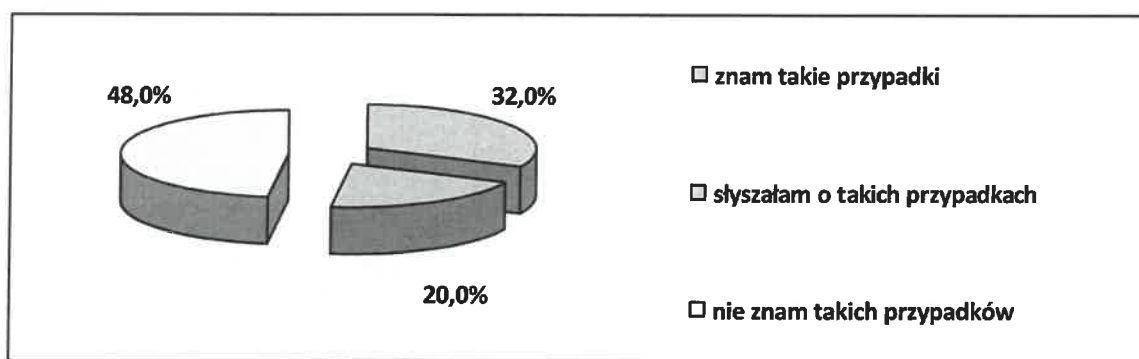

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych ofiary przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (44%) i bronić się (24%). Według innych próbować wyjaśnić nieporozumienia lub szukać pomocy w rodzinie (po 16%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Ponad połowa respondentów stwierdziła, iż zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o takich przypadkach słyszała. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

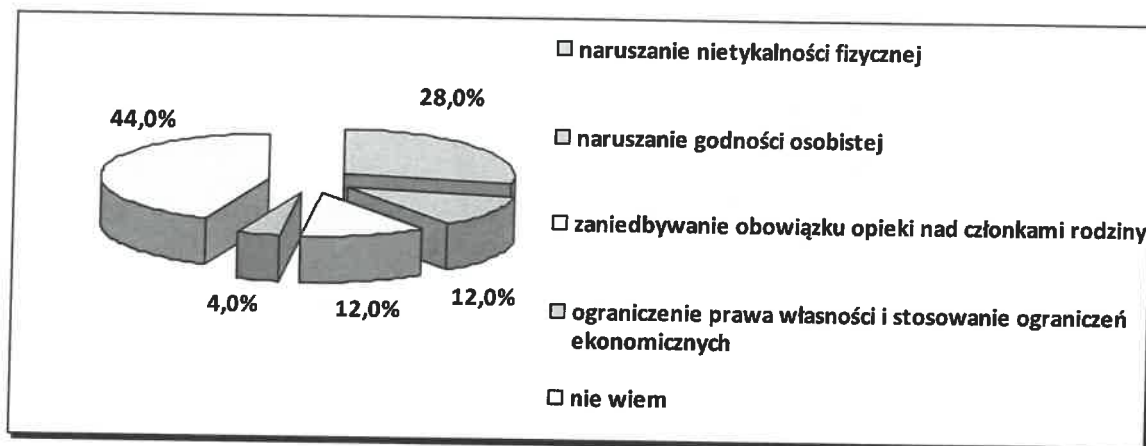
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia dotyczyła form przemocy w rodzinie. Respondenci wskazywali w szczególności na naruszanie nietykalności fizycznej i godności osobistej oraz zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny, a także ograniczanie prawa własności i stosowanie ograniczeń ekonomicznych wobec członków rodziny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

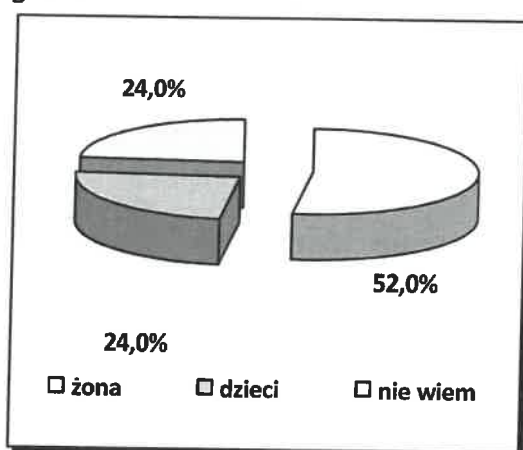
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

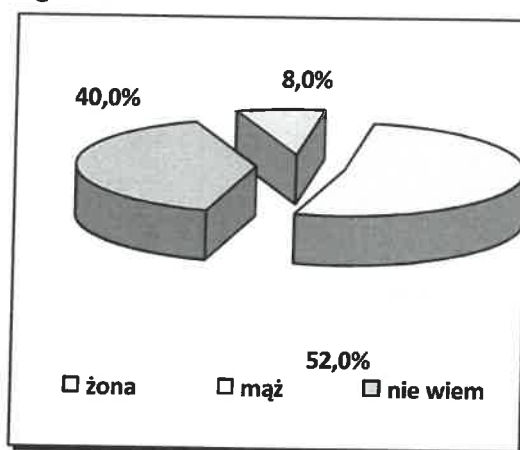
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że ofiarami przemocy w rodzinie padają najczęściej żony i dzieci. Jeśli zaś chodzi o wskazanie sprawcy przemocy w rodzinie, to zdecydowana większość badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

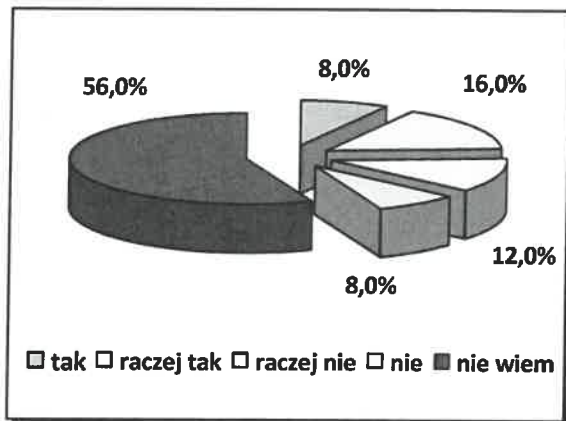
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

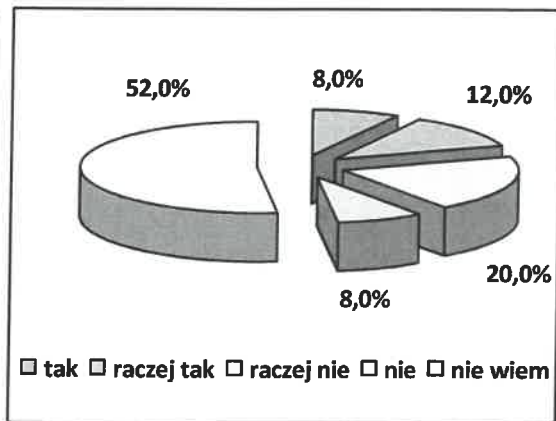
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie oraz działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?

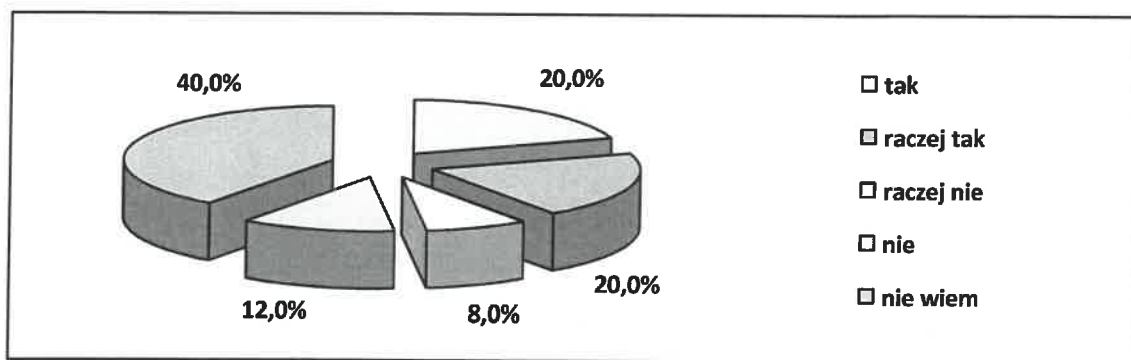

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 24% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego ofiarom przemocy jest wystarczająca. Przeciwnego zdania było 20% badanych, a 56% respondentów nie było w stanie tej oferty ocenić. Także w przypadku oceny działań podejmowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie 20% respondentów uznało te działania za wystarczające. Odminną opinię wyraziło 28% badanych. Jednocześnie 52% ankietowanych miało trudności z jednoznaczną oceną tych działań.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc w rodzinie postrzegają jako istotny problem społeczny. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?

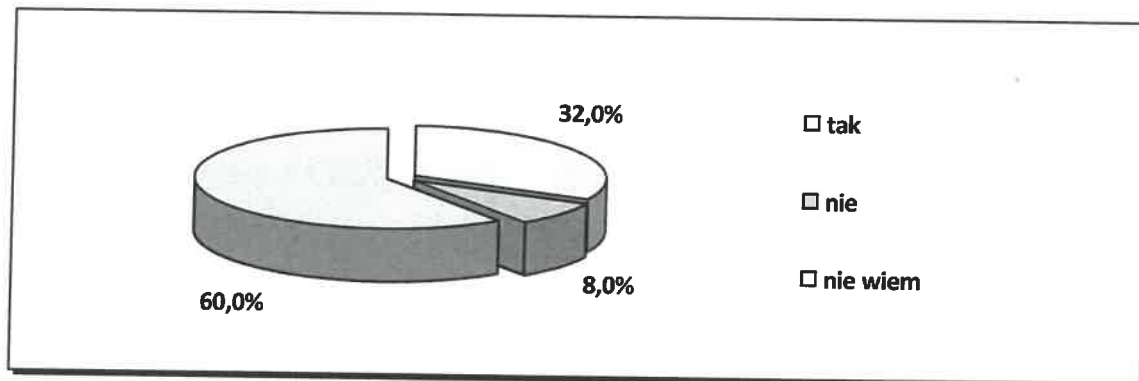

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 40% ankietowanych przemoc w rodzinie jest lub raczej jest istotnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie 20% respondentów wyraziło zdanie przeciwne. Jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 40% badanych.

Uczestnicy badania mieli trudności z odpowiedzią na pytanie o ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, co ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

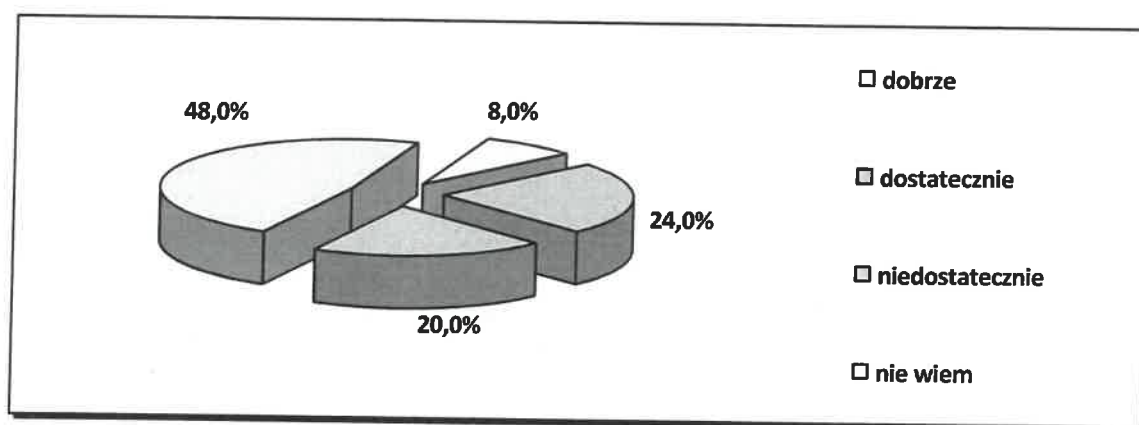

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej (60%) respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”. Jednocześnie zdaniem 32% badanych ryzyko nasilenia się przemocy w rodzinie istnieje, a 8% ankietowanych było przeciwnego zdania.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

32% badanych pozytywnie oceniło te działania, według 8% ankietowanych są one dobre, a kolejne 24% pytanych przyznało, że są one dostateczne. Jednocześnie 20% uczestników badania oceniło te działania negatywnie. Wysoki odsetek (48%) respondentów nie przedstawił opinii w tej sprawie.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zapewnienie ofiarom pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej, zintensyfikowanie działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników socjalnych i policję, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce. Podkreślano także konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych, zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy i uwrażliwianie mieszkańców na wczesne reagowanie na przejawy przemocy i agresji.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie 5 ankiet wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Szkoły Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Dyblinie,
- Szkoły Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Krojczynie,
- Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Dobrzyniu nad Wisłą,
- Szkoły Podstawowej im. Polskich Noblistów w Chalinie,
- Zespołu Szkół im. Związku Młodzieży Wiejskiej w Dobrzyniu nad Wisłą.

Do szkół biorących udział w badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2020/2021 ogółem 772 uczniów i wychowanków. Zatrudniano tam w tym czasie 139 nauczycieli. Z analizy ankiet wynika, iż cztery placówki zatrudniają logopedę i pedagoga. Trzy szkoły zatrudniają doradcę zawodowego i psychologa, a jedna placówka pielęgniarkę. Uczniowie wszystkich placówek mają dostęp do sali gimnastycznej i Internetu, a czterech do boiska sportowego. Trzy szkoły organizują nauczanie indywidualne.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów.

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących

problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 17. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2020/2021

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie
	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	41
sięganie po alkohol	-
sięganie po narkotyki	-
niszczenie mienia szkolnego	3
kradzieże na terenie szkoły	1
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1
udział w grupach negatywnych	-
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	-
autoagresja	-
ucieczki z domu	-
przestępczość ujawniona	1
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	6

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 18. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2020/2021

rodzaj zjawiska	występowanie
	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	6
zaniedbanie	2
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	2
przemoc w rodzinie	-
wykorzystywanie seksualne dzieci	-

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono m. in. 41 przypadków palenia papierosów, 6 przypadków wymagających nadzoru kuratora sądowego oraz 3 przypadki niszczenia mienia szkolnego. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 6 przypadków bezzadności w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, oraz po 2 przypadki zaniedbań i uzależnień.

Przedstawiciele 2 ankietowanych placówek w ciągu ostatnich trzech lat nie odnotowali wzrostu liczby negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w społeczności uczniowskiej. W odczuciu przedstawicieli 3 badanych placówek nie nastąpił także wzrost liczby przypadków dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów; pozostali nie byli w stanie zająć jednoznacznego stanowiska w tej sprawie.

Pomoc oferowana przez szkoły uczniom z rodzin ubogich.

Szkoły zapewniają uczniom z rodzin ubogich wszechstronne wsparcie, które polega przede wszystkim na zapewnieniu dożywiania w formie gorącego posiłku – obiadu. Jest to świadczenie niepieniężne, refundowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach programów: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz od roku 2019 „Posiłek w szkole i w domu”. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na kompleksową pomoc psychologiczno-pedagogiczną, udział w specjalistycznych zajęciach, jak również wsparcie w ramach opieki świetlicowej oraz pomoc pedagoga i psychologa szkolnego.

Pomoc uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, jaką oferują szkoły, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami i terapeutami z PPP, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą także korzystać z indywidualnych porad i konsultacji pedagoga i psychologa szkolnego oraz wsparcia dyrektora i wychowawców. Uczniowie uczestniczą także w zajęciach w świetlicy szkolnej oraz programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowalająca. Do podmiotów, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, kuratorów sądowych, Sąd Rejonowy, Policję, Sanepid, parafie, organizacje pozarządowe.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 68 uczniów szkoły podstawowej i ponadpodstawowej, z czego 56% stanowiły kobiety, a 44% mężczyźni.

Uczniowie w wieku 13 lat stanowili 30% uczestników, uczniowie w wieku 14 lat stanowili 50% uczestników badania, 8% tej próby stanowili uczniowie w wieku 15 lat, natomiast 12% tej próby stanowili uczniowie w wieku 15 lat. W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkół podstawowych

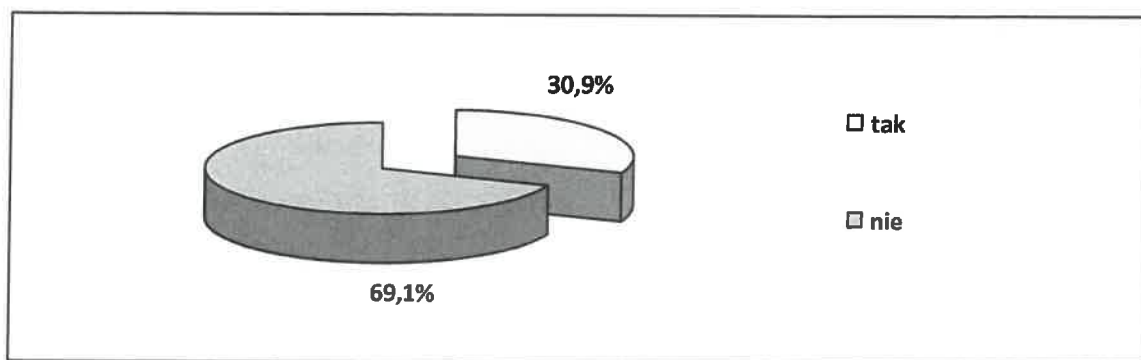
rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	60	88,2%
uderzanie	67	98,5%
kopanie	64	94,1%
duszenie	63	92,6%
szarpanie	62	91,2%
przypalanie ciała	64	94,1%
policzkowanie	64	94,1%
szantaż	56	82,3%
ośmieszanie	51	75,0%
grożenie	64	94,1%
nadmierna krytyka	55	80,8%
szkalowanie w Internecie	56	82,3%
nękanie sms-ami	54	79,4%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: uderzania (98,5%), kopanie, grożenie, przypalanie ciała oraz policzkowanie (po 94,1%).

Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. Większość (69,1%) uczniów odpowiedziała na to pytanie twierdząco, zaś 30,9% respondentów przyznało, że nie doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Zjawisko przemocy w domu rodzinnym potwierdziło siedmiu uczestników badania. Poniższy wykres ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

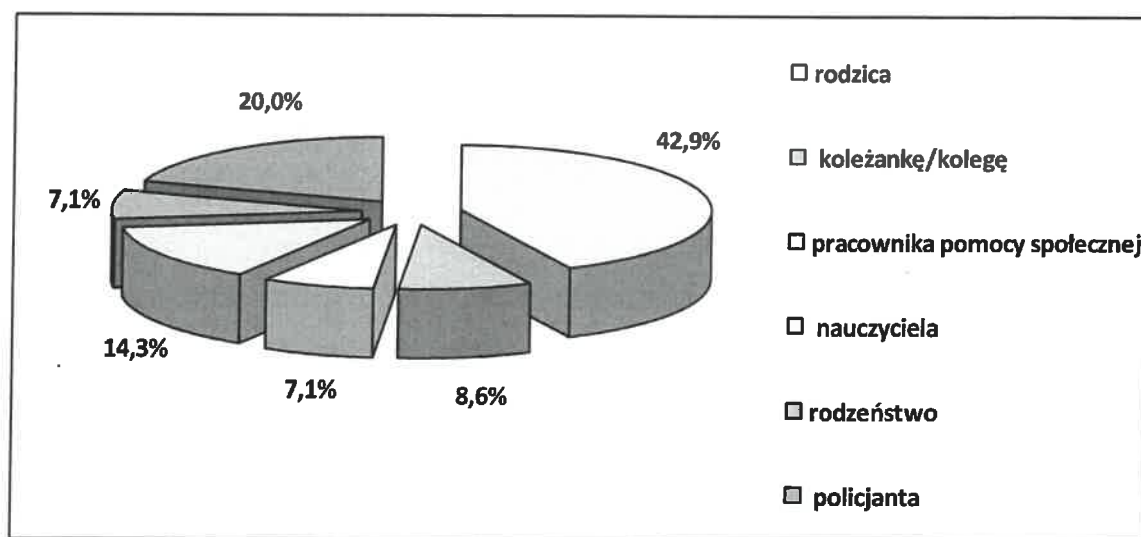
Wykres 15. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiegokolwiek rodzaju przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość (89,7%) badanych nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 10,3% ankietowanych stwierdziło, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia. Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy lub przemocy w rodzinie, należy kogoś o tym poinformować?”, 90% respondentów odpowiedziało twierdząco. Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem, policjantem oraz nauczycielem. W dalszej kolejności wymieniono rodzeństwo, koleżankę i kolegę oraz pracownika pomocy społecznej. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy w rodzinie?”, 82,3% respondentów odpowiedziało twierdząco. Jednocześnie 17,7% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy w rodzinie. Większość (72%) ankietowanych twierdzi, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 28% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najczęściej (47%) badanych zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Prawie 34% uczniów wskazało na przemoc rówieśniczą, ale niepokój może budzić fakt, iż 19,2% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w rodzinie.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, została wprowadzona procedura postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Procedura ma zastosowanie w sytuacji stwierdzenia faktu bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych.

W przypadku podjęcia przez pracownika socjalnego wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka i umieszczeniu go u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zostaje wypełnione oświadczenie o powierzeniu dziecka przez pracownika socjalnego. Pracownik socjalny zobowiązany jest powiadomić rodzica lub opiekuna prawnego o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej

przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I – RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • dysponowanie placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie	• brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin
SZANSE	ZAGROŻENIA
• możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • zaspokajająca potrzeby mieszkańców, oferta w zakresie opieki przedszkolnej • sytuacja finansowa gminy pozwalająca na zaspokajanie potrzeb w zakresie edukacji • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie	• nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego oraz rodzin dysfunkcyjnych • zwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci • nieodpowiednia do potrzeb opieka żłobkowa w gminie • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na wskazane liczne mocne strony, którymi są: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, wsparcie asystenta rodziny, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, monitorowanie

zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przestonąć ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Nieodpowiednia do potrzeb opieka żłobkowa w gminie, nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, nasilająca się skala zjawiska przemocy w rodzinie oraz wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego oraz rodzin dysfunkcyjnych – to kwestie, które mogą niepokoić i które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR II – ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	• brak działań w zakresie inicjowania powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • ograniczony dostęp do opieki stomatologicznej w gminie
SZANSE	ZAGROŻENIA
• wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców	• istniejące bariery finansowe lub lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie

• poprawa stanu środowiska naturalnego • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • niezwiększające się zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • stale rosnący poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze	dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastająca liczba nieletnich sięgających po narkotyki lub alkohol
--	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, a także realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo zdecydowanej przewagi mocnych stron w tym obszarze wskazane zagrożenia – istniejące bariery finansowe lub lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia oraz wzrastająca liczba nieletnich sięgających po narkotyki lub alkohol – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

OBSZAR III – KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających	• brak zainteresowania mieszkańców gminy wolontariatem

do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu	
SZANSE	ZAGROŻENIA
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • stale rosnąca liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dysponowanie przez gminę środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb	• niezwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • brak zainteresowania mieszkańców gminy działalnością w organizacjach pozarządowych • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej

Analiza uwarunkowań dla obszaru kapitał społeczny i ludzki wskazuje prawie wyłącznie mocne strony, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, jak również możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej. Zagrożenia, jakie wskazano dotyczą sfery aktywności społecznej i wzrastającego zapotrzebowania na wsparcie z systemu pomocy społecznej; należałoby zatem zintensyfikować działania w tym zakresie.

III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2022-2026. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2022-2026, jest następujący:

**Zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie gminy
poprzez podejmowanie działań profilaktycznych
oraz doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych
bądź uwięzionych w przemoc domową.**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Ochrona i pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy lub zagrożonych przemocą.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.	2022-2026	UMiG, MGKRPA, MGOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin objętych wsparciem ZI/grup roboczych	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2022-2026	UMiG, MGKRPA, MGOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	- ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie

Zapewnianie bezpieczeństwa bezpośredniego krzywdzonym dzieciom.	2022-2026	MGOPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny	- ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2022-2026	MGOPS, NGOs, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj udzielonego wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2022-2026	MGOPS, PK, MGKRPA, ZI, PCPR, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj udzielonego wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2022-2026	MGOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - ograniczenie zjawiska

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	MGOPS, PCPR, Policja, NGOs, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	przemocy w rodzinie - zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym przemocy
Prowadzenie rozmów i kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	2022-2026	MGKRPA, ZI, MGOPS, Policja	- liczba przeprowadzonych rozmów ze sprawcami przemocy - liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy
Pomoc sprawcom przemocy w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	MGOPS, MGKRPA, ZI, Policja, SR, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie	2022-2026	MGOPS, MGKRPA, ZI, PK,	- liczba i rodzaj	- poprawa efektywności

informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc ofiarom agresji i przemocy w rodzinie.		placówki oświatowe, świetlice, Policja, NGOs, Kościoł	podjętych działań	i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Prowadzenie pogadań, prelekcji na temat przemocy w rodzinie.	2022-2026	MGKRPA, ZI, MGOPS, placówki oświatowe, świetlice, PPP, Policja, NGOs, Kościoł	- liczba i rodzaj pogadań i prelekcji - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2026	UMiG, RM, MGOPS, MGKRPA, ZI, placówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoł	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie - umocnienie prawidłowego modelu rodziny
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2022-2026	UMiG, RM, MGOPS, MGKRPA, ZI, placówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs, Kościoł	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie

Podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2022-2026	UMiG, RM, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2026	UMiG, MGKRPA, MGOPS, Zi, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, NGOs, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą.	2022-2026	UMiG, MGOPS, MGKRPA, Zi PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje	- podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem

Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy w rodzinie i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2022-2026	UMiG, placówki oświatowe, MGKRPA, ZI, PPP	- liczba i rodzaj zajęć - liczba uczestników	- podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach o charakterze profilaktycznym nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie.	2022-2026	UMiG, MGKRPA, MGOPS, ZI, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem	- poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze	2022-2026	UMiG, RM, MGOPS, MGKRPA, ZI, placówki	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia

przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.		oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	- liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2022-2026	UMiG, RM, MGKRPA, ZI, MGOPS, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UMiG – Urząd Miasta i Gminy
RM – Rada Miejska
MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
MGKRPA – Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa
ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
NGOs – organizacje pozarządowe

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Dobrzyń nad Wisłą. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerami w realizacji działań są: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipnie, Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Bieżący nadzór nad realizacją Programu sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyń nad Wisłą – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego

monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Gminy na sesji do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych na podstawie materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2022-2026 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów ośłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy.....	3
Tabela 2. Polityczne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2021	4
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2020.....	9
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2018-2020	9
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie	11
Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2018-2020	11
Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	11
Tabela 8. Działalność MGKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020	12
Tabela 9. Działalność MGKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	13
Tabela 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Dobrzyń nad Wisłą w latach 2018-2020	15
Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem MGOPS-u w latach 2018-2020	16
Tabela 12. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem MGOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2018-2020.....	16
Tabela 13. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy	18
Tabela 14. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2018-2020.....	19
Tabela 15. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	21
Tabela 16. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2020 roku	22
Tabela 17. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2020/2021	29
Tabela 18. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2020/2021	29
Tabela 19. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkół podstawowych	31
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	8
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	8
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?	23
Wykres 4. Jak Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?	23
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?	24
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	24
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?	25
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?	25
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?	25
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?	26
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?	26
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?	26
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	27
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?	27
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegóż formy przemocy ze strony rówieśników?	32
Wykres 16. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?	32

UZASADNIENIE

Konieczność opracowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Dokument wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zniwelowania problemu przemocy w rodzinie w gminie oraz zminimalizowania jego skutków.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
inż. Krzysztof Pryciak